

I šest týdnů je pro umírajícího dlouhá doba

Každou chvíli může náš život skončit. Nikdo neví kdy a kde. „Smrt není koncem života, život není začátkem smrti,“ zaznělo mimo jiné v nedávno vysílaném televizním dokumentu. Každopádně smrt vždy zaskočí. I tam, kde jsou jí nablízku. **V Hospici sv. Štěpána v Litoměřicích**

ALENA VOLFOVÁ

Litoměřice – „Nejkrásnější krajinu vám vykreslí slunce při západu, je nasvícena jinak než ve dne,“ dává příměr Monika Marková, ředitelka hospicového zařízení, které příští rok vstoupí do svého šestnáctého roku. Před čtrnácti lety, 20. prosince, tady odešla z pozemského života moje někdejší kolegyně Maruška. Ředitelka Marková si na ni pamatuje. A na všechny pacienty z počátku působení.

Sedmnáct i sto tři

Hospicové prostředí ve většině z nás evokuje poslední cestu. Do neznáma. Nemusí být ale poslední stáčí, jak je vžit. Zaznamenávají tam i případy, kdy se pacient vrací domů. To je pak důvod radosti. Naopak ke smutku, když hospitalizují mladého člověka. Jako třeba loni na podzim dvojnásobnou maminku, ročník 1980.

„Nemoc si bohužel nevybírá. Naši nejmladší pacientce byly sedmnáct let, nejstarší sto tři. Hospitalizovali jsme ji, abychom ulevili její sedmdesátileté dceři s nemocnou páteří. Starala se o matku ještě rok po propuštění z hospice do domácí péče,“ říká Monika Marková. Ve zdravotní péči, které působí vlivně a klidně. Ačkoli tu není příliš důvodů k radosti, jeho zaměstnanci jsou usměvaví a působí pohodově. Profesionálně.

Kruh se uzavřel

Lidé opouštějí pozemský život v místě, kde se před lety rodilo. „Tato porodnice pro věčnost je asi ještě důležitější než porodnice pro malé děti, která v této budově byla v minulosti,“ je jeden z prvních zápisů v hospicové kronice umístěné ve vstupní hale zařízení, kde je i základní stavební kámen posvěcený papežem Janem Pavlem II. při jeho návštěvě Prahy v dubnu 1997.

Odtud se vydáváme na prohlídku Hospice sv. Štěpána v Litoměřicích. Na chodbě v kleci poletuje sem tam a občasným cvrlikáním na sebe upozorňuje andulka. Evokuje ve mně klec s „bezpečnostním“ kanárkem v provozu ústecké chemičky, kde vznikl v sedmdesátých letech minulého století film „Mladý muž a

bílá velryba“ podle bestselleru Vladimíra Párala. Hlavní hrdina „mladý muž“ Břetislav Laboutka byl plný života a hledal svoji „bílou velrybu“. Jaký kontrast. Tady visí životy na vlásku a lidé doufají v pár dní, přinejlepším týdnů života.

Zařízení má ve dvou patrech šestadvacet lůžek, mezi nimi jsou respitní neboli odlehčovací lůžka pro pacienty, kteří jsou v domácí péči a využívají je pro krátkodobou hospitalizaci. Odlehčí rodinným příslušníkům, pečovateli. O třináct pacientů na jednom patře se starají jedna sestra a dvě ošetřovatelky. V zařízení pracuje pět lékařů pro lůžkovou péči a pro domácí hospic, který působí od letošního ledna.

Jednolůžka s přistýlkou

Při stoupání do patra myslím na čtyřiatřicetiletou nevléčitelně nemocnou ženu, pro kterou tam právě připravují místnost. „Všechny pokoje jsou jednolůžkové se sociálním zařízením a mají přistýlku, ledničku a většina i klimatizaci. Pacienti si mohou přinést svého čtyřnohého zvířecího mazlíčka,“ říká průvodkyně, koordinátorka PR Irena Vodičková.

Procházíme jen prázdnými pokoji, respektujeme soukromí pacientů a jejich příbuzných. Můžou sem přijít kdykoliv. Zařízení je i po letech fungování hospice neopřetřbované. Postele se průběžně mění. Někde zůstaly po krátkodobých obyvatelích plyšáky. Jako děti přicházíme na svět, mnohdy jako děti ze světa odcházíme.

„Není-li možná péče v domácím prostředí, pak nabídneme naše lůžkové zařízení. Kapacita je většinou naplněná, ale podle aktuální situace jsme schopni přijmout pacienta většinou do týdne. Indikací k přijetí je ukončení léčby základního onemocnění a potřeba řešit projevy nemoci – především dušnost a bolest. Do lůžkové péče přijímáme pacienty, kteří potřebují péči čtyřadvacet hodin denně, a přitom pobyt doma není z různých důvodů možný. Pacienti tu mohou být hospitalizováni i několik měsíců,“ odpovídá Irena Vodičková na dotaz, zda

Doobrovolnice s pacientem. Foto: Archiv Hospice sv. Štěpána

je péče časově ohraničená.

Mše za lidi z Knihy živých V patře hospice je kaple, kde se konají dvakrát týdně mše. Při nich se vzpomíná na zemřelé. Každý zemřelý má v Knize živých záznam. Co list, to den a jména pacientů včetně roku, kdy odešli na onen svět. „Jsou mezi nimi pacienti z Prahy, Kralup nad Vltavou, České Lípy, Kladna, Děčína, Brandýse nad Labem, Jablonce nad Nisou,“ vyjmenovává Irena Vodičková. V suterénních prostorech je rozlučková místnost. „Snažíme se, aby se pozůstali rozloučili na pokoji. Když vidíme, že se stav pacienta zhoršuje, zavoláme rodině. Stane se, že to nestihne, je třeba v cizině. V takovém případě musíme dát tělo do chladu, kde jej ale můžeme mít maximálně osmačtyřicet hodin. Jsou i rodiny, které seznou příbuzné a kněze a potom už nedělají pohřeb. Ale místo slouží spíš bezprostřednímu rozlučení,“ říká ředitelka Monika Marková.

Shledání po třech letech

Velkým obohacením je pro ni a ošetřovatelský personál odpuštění umírajících. „Nedávno jsme tu měli otce, který svoji dceru neviděl tři roky. Zavolali jsme ji. Do dvou hodin tady byla, seděla vedle lůžka s hlavou na hrudi otce, který dceru objímal kolem ramen. Telefonicky mluvil i s bývalou

manželkou. Vše přijal, se vším se vyrovnal, odpustil,“ vybavuje si dojemný případ Monika Marková.

Každý člověk je jedinečný a hospicová péče na to klade zvláštní důraz. „I když medicína nemůže člověka vyléčit ze základní nemoci, dobré terapeutické zásahy můžou zkvalitnit život. Paliativní medicína není jen morfiem a rakev. Státní orgány se bohužel někdy snaží přesunout hospicovou péči do sociální, domnívají se, že jsme něco jako domovy pro seniory. Jsme ale zdravotnická služba. Naši lékaři se stále vzdělávají a sledují nejmodernější trendy v paliativní medicíně. Od zdravotních pojišťoven máme tolik, co léčebny dlouhodobě nemocných, a zbytek si musíme sehnat sami,“ konstatuje Monika Marková.

Nejhezčí vánoční příběh

V adventní době na hospicové pacienty myslí více než kdy jindy potenciální dárci. O nejhezčí vánoční příběh se postarala žena, jejíž manžel v hospici jedno léto dožil. S dcerou vyrobila pro každý pokoj a do všech kanceláří svícny. „Přiznala, že jí to před Vánocemi pomohlo zpracovat smrt manžela. Ženy si udělaly dobrovolnický výcvik a dodnes jsou tahouny výtvarné dílny,“ říká Marková.

Děk podle ní patří i doktoru Janu Pajerkovi, autorovi ná-

stěnných benefičních kalendářů. Loňský věnoval tématům lásky, milencectví a dopisování. Pro rok 2016 si vybral dobové zámrové pohlednice k svátkům, narozeninám a jiným příležitostem. „Při svých službách v hospici se rád ptám pacientů na jejich život, práci, rodinu. Někdy se stane, že se rozpráví tak, že se rozcházíme za dvě hodiny a já si vyčítám, proč jsem ten krásný životopis někým nenahrál, nezaznamenal. Za tím pádem a paní v pyžamu se skrývají tak pestré osudy, že byste je vůbec na první pohled nečekali,“ píše mimo jiné Jan Pajerek v Benefičním kalendáři Hospice sv. Štěpána.

Od Fondu Evy Matějkové

Loni se mezi dárcy zařadil Nadační fond Evy Matějkové. Padesátí tisíců pomohl domácí hospicové péči, která začala působit při kamenném hospici v lednu 2014. „To bylo podruhé v naší historii, kdy jsme dostali příspěvek větší, než o který jsme žádali,“ raduje se ředitelka Monika Marková. Původně žádali o třicet tisíc korun.

Nadační fond Evy Matějkové má za sebou první rok činnosti. V prosinci 2014 jej založil Josef Matějka s dcerou Petrou a synem Markem jako počtu manželce Evě. Onemocněla zákeřnou chorobou, které v roce 2007 podlehl. Už za svého života pomáhala dru-

hým, dětem bez rodinného zázemí nebo nemocným. Nadační fond, který nese jméno Evy, pokračuje v činnosti, kterou začala. Prioritou je pomáhat nemocným a těm, kteří se o nemocné starají. „Nejde o to, abychom někde okázale rozdávali peníze, ale abychom uměli zvážit, kde a jakým způsobem pomoci,“ říká Josef Matějka, předseda správní rady Nadačního fondu Evy Matějkové a jednatel společnosti CS-BETON Velké Žernoseky. Loni odešlo z Fondu celkově 155 tisíc korun. Žadatelé oceňují, že se účastní jednání výběrové komise, kde se můžou osobně prezentovat.

Díky i za šest týdnů

„To je přesně to, proč Nadační fond vznikl,“ shodli se členové správní rady Nadačního fondu v případě litoměřického hospice. Dojmají je příběhy pacientů. Šest posledních týdnů prožila v hospici žena, které lékaři nedávali žádnou šanci. „Přišla k nám jeden rok v listopadu ve velmi špatném stavu. Znal jsem ji z dřívějších dob jako velmi aktivní a energickou ženu, byla to silná povaha, tahoun, ale nemoc ji zlomila. Pomohli jsme jí, zklidnila se, dokonce se i rozjedla. Někdo si řekne šest týdnů, ale i to je pro umírajícího člověka dlouhá doba,“ domnívá se PR koordinátorka.

Obrovskou vůlí k životu překypovala pacientka, matka tří dospělých dětí. Od začátku ledna byla v domácí péči, nejmladší dcera přerušila zaměstnání, aby se o matku mohla starat, i když měla omezené příjmy. Navzdory původní velmi špatné prognóze žena žila ještě sedm měsíců. „Tehdy byl příběh medializovaný. Všechny překvapilo, když rodinu navštívil neznámý muž a věnoval jí pět tisíc korun s tím, že je potřebuje více než on,“ ocenila anonymní pomoc Irena Vodičková.

Ošetřující personál si cení i pomoci dobrovolníků. „Ve světě je obvyklé, že se z pozůstalých stávají dobrovolníci nebo dárci těchto zařízení, na což nejsme v Čechách úplně zvyklí,“ říká ředitelka Marková a vybavuje si dárky, o jejíhož manžela v domácí péči se v hospici starali jen jeden den. Žena pak hospici darovala první vďovský důchod a slíbila pravidelnou pomoc.

Ošetřovatelé v hospici poskytují péči zaměřenou na předcházení utrpení a léčbu všech příznaků, které přinášejí život ohrožující nemoc ve své terminální fázi. Litoměřický kamenný Hospic sv. Štěpána je jedním ze dvou v Ústeckém kraji a prvním mobilním hospicem v regionu.

Předplatte si svůj regionální Deník a získejte 4 dárky

Voda do odstříkovačů - zimní

Silikonový olej

Hrablo na sníh

Škrabka na sklo s rukavicí

Podmínky předplatného se řídí Všeobecnými podmínkami pro předplatné, které jsou umístěny na www.mojepredplatne.cz nebo na všech redakčních Deníku. Nabídka platí pouze pro nové předplatitele do vyčerpání zásob. Minimální týdenní předplatné vašeho regionálního Deníku na 1 rok.

Objednejte si své předplatné:
www.mojepredplatne.cz
 840 336 459
 ve vaší okresní redakci (viz tiráž)

Cena hovoru z celé ČR je 1,60 Kč včetně DPH za každou započatou minutu pro volání z pevné linky. Volání z mobilního telefonu dle tarifu mobilního operátora.

Jste předplatitel?

ABO bonus deník

Vyzvedněte si svůj dárek dle aktuální nabídky předplatného na www.mojepredplatne.cz

Regionální Deník doporučuje:

První český zpravodajský servis pro

Apple WATCH

ZDARMA

pro čtenáře týdeníku Dotyk

Máte Apple Watch?
 Stáhněte si novou verzi aplikace Magazín Dotyk z AppStoru. Zpravodajská aplikace se vám sama nainstaluje na hodinky a budete zdarma dostávat nejdůležitější zprávy dne.

Ve spolupráci s:

ZPRÁVY DOTYK

Oficiální partner
www.skodafresh.cz

deník

SKODA